

Ordføreren: Jeg vil blot med Hensyn til den sidste Bemærkning af den ærede Landstingsmand, der nu havde Ordet, tillade mig at erindre om, at Landstinget, som bekendt, siden den Tid er blevet fornyet for den ene Halvdeel, og at Forholdstallet var, som ofte paaberaabt, 16 mod 20. Der vil altsaa efter Sagens Natur intet Modsigende være i, om en Mening, som dengang deelttes af en saa stor Minoritet, allerede nu havde arbejdet sig frem til Majoritet.

Madvig: Hvad der har berøget mig til at sige et Par Ord, er ikke saameget Gjenstanden selv, skjøndt jeg, da jeg har taget Ordet, ogsaa vil berøre den, men det er Yttringer, der ere saadane om, hvorledes man skulde beregne den Stemning, der havde ytret sig i Thinget. Jeg for min Deel troer, at der er Grund til at nedlægge en bestemt Indsigelse imod enhver Beregning af de enkelte Stemmer i de forskjellige Thing. En Landstingsmand er hverken ækvul een Folkethingsmand eller ækvul to Folkethingsmænd. De enkelte Medlemmer af Thingene kunne slet ikke sammenlignes. Der er derimod et bestemt Forhold imellem de to Thing som to sideordnede Faktorer af Lovgivningsmagten, og Landstinget og Folkethinget have samme Ret og Indflydelse. Om de to Thing og deres Virksomhed er der Tale, men slet ikke om de enkelte Medlemmer og deres Samtykke. Det kunde i visse Tilfælde give meget fatale Resultater og føre til meget uhyggelige Debatter, naar man paa denne Maade vilde søge et andet Resultat end det, der simpelthen ligger i begge Things samstemmende Vota eller deres modsættende Vota, om hvilket Sidste der jo her er Tale. Med Hensyn til den Betragtning, der blev gjort gjældende, at der skulde ligge noget Bindende deri, at der med Hensyn til, hvad der er optaget i Anordningen, er givet et Tilfagn ligeoverfor et Forslag i det andet Thing, skal jeg bemærke, at jeg ikke troer, at et Tilfagn, givet i det ene Thing enten til Thinget i dets Heelhed eller til et vist Antal Forslagsstillere, har nogen bindende Betydning for det andet Thing. Det er et Hensigtsmæssighedshensyn, som Ministeren har, at tage for at afgjøre,

hvad han ved en saadan Leilighed vil erklære, forsaavidt han med Rette kan erklære, at han vil gennemføre Noget ad administrativt Veie. Jeg kan heller ikke see, at der, saaledes som Sagen dengang stod, er givet et saadant specielt Tilfagn om alle de enkelte Punkter, der dengang vare under Forhandling. Jeg troer altsaa, at man maa holde det borte, som er foregaaet i det andet Thing, undtagen forsaavidt der foreligger en Erklæring fra Ministeren om, at Administrationen vil sætte sig i Bevægelse for at ordne Sagen, som det skjøntes bedst, og at Ministeren tiltroer sig Ret til at handle administrativt og er stemt for at benytte denne Ret til at komme et Forslag imøde; at urgere de enkelte Punkter deri, troer jeg derimod ikke er rigtigt. Naar der nu er Spørgsmaal om det foreliggende Endringsforslag, saa vil jeg ikke stemme for det i den Hensigt derved at fremkalde et Veto. Det anseer jeg for at være en betænkelig Fremgangsmaade, at stemme for Noget, som man erklærer, at man ikke vilde stemme for, hvis man ikke havde Haab om, at derved skulde Sagen strande paa Modstand et andet Sted, hos Ministeriet eller hos Hans Majestæt Kongen. Jeg vil ikke overføre det Ansvar, som jeg selv bør tage Deel i, paa Ministeren, førend Tiden er dertil. Gaaer det igjennem, som Ministeren har udtalt sig imod, saa maa Ministeren gjøre, hvad han finder rigtig, men jeg vil ikke bidrage til at sætte nogen Minister i en vanskelig Stilling ved min Stemme. Naar jeg nu ikke kan stemme for Endringsforslaget af denne Grund, saa vil jeg stemme derimod, fordi jeg ikke kan billige et væsentligt Punkt deri. Jeg er i højeste Grad enig i Tanken om Sognebaandets Løsning; jeg har aldrig tvivlet om, at den er rigtig; men Tanken om en yderligere Lettelse til at benytte sin egen Sognekirke er temmelig forskjellig herfra. Jeg skal imidlertid ikke dable, at man til en vis Grad her er kommen en Stemning imøde, der synes at være temmelig almindelig; men jeg troer, at det for den religiøse Trang og den religiøse Frihed er af en underordnet Betydning, om de, der have sluttet sig til en fremmed Præst, skulde ved en Handling som Altergang enten tage hen til ham eller hente Præ-